

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravištvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Insetate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Insetati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin., za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji insetati po dogovoru. Insetati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćnjejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj.

Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Essad paša.

V Albaniji, tej punčici avstrijskega očesa, so nastale zopet nove homatije, ako se o tej deželi sploh more govoriti o novih homatijah. Znani branitelj Skadra in sedanjí vojni minister Albanije, Essad paša se je polastil državnega denarja ter nastopil zoper provizorno vlado v Valoni. Proklamiral se je za generalnega guvernerja, kar hoče ostati tako dolgo, dokler se ne izvoli definitivni vladar.

Kdo stoji za tem novem presenečenju Essad paše, se sedaj še ne da konstatirati. Domneva se pa, da Avstriji že dolgo ni bilo všeč očitno fraterniziranje provizorne vlade v Valoni z italijanskimi stremljenji, zasigurati si prednost v Albaniji.

Ako je ta vest resnična, potem je to dokaz, da Avstrija še vedno sanja neizpolnjive sanje in da zasleduje že zopet zunanjo politiko, ki utegne Avstrijo veljati še par milijard denarja in morda tudi še povrh par tisoč vojakov.

Pri londonski konferenci je naš zunanji urad napel vse sile, da se ustvari samostojna Albanija. Srečno smo dobili za to idejo tudi Italijo in združenim močem se je posrečilo, prepričati veleposlanike v Londonu, o absolutni potrebi tega stvora. Edino samostojna Albanija bi bila porok, da se naseli mir na Balkanu in edino samostojna Albanija bi mogla rešiti Avstriji razvoj njene zunanje trgovine. Italija je seveda z veseljem sprejela ta avstrijski predlog, ki mimogrede rečeno, kaže pomajkanje najprimitivnejšega zmisla za razvoj avstrijske trgovine in naravnost neumljivo politično kratkovidnost. In tako se je nova samostojna Albanija delila v dve interesni sferi. Južni del si je koj začetkom zasigurala Italija — edino namreč, kar v Albaniji diši vsaj nekoliko po kulturi, so kraji, ki meje na grško posest in kjer je grška trgovina ugladila pot evropskim razmeram. Severni del, ki je skozinokoz skalovit in nerodovit, da so si Albanci morali živež ropati in krasti pri sosedih, ta del je dobila Avstrija. Italija razširja sistematično svoj vpliv in kakor je že nekaka historična pravica Avstrije, da jo nikjer ne marajo,

tako nas je ta antipatija doletela tudi pri Albancih. Docela nepriljubljeni smo in tega ne izpremeni niti dejstvo, da vzdržujemo z denarjem avstrijskih davkoplačevalcev italijanske šole v Albaniji. Laški vpliv se širi neprenehoma in prodira počasi, a sigurno v notranjost Albanije. In človek bi kaj stavil, da se bomo svoječasno še pošteno prekljali z Lahi za to politično modrost grofa Bertcholda.

A za enkrat nismo še tako daleč, in zgago dela le Essad paša.

Znano je še, da je hrabri branitelj Skadra naposled predal Skader Črnogorcem. Zavoljo tega ga je avstrijsko zunanje-politično časopisje napadalo, ga imenovalo razbojnika, ustavolomca, veleizdajnika in kar ima naš literarni oddelek več teh krepkih izrazov, kadar hoče zakriti očividni neuspeh naše zunanje politike. Kasneje zopet je postal ljubljeneč gospoda Kanyje, ker so mislili, da bodo z njimi kaj profitirali. In ta gospod Essad paša dela sedaj zopet preglavice. Izvolili so ga za vojnega ministra v sedanjo provizorno albansko vlado. A mož je človek dejanja in zato mu ni prav nič povšeč sedanji sistem vladanja. Provizorna vlada v Albaniji, ki ima svoj sedež v Valoni, je docela nezmožna. Dočim sede gospodje po valonskih kavarnah ter pušijo turški tobak in pijo črno kavo, je v deželi vse navskriž. Divji albanski rodovi puste provizorno vlado lepo sedeti v Valoni ter delajo politiko na svoj način. To se pravi: ropajo in kradejo po stari albanski navadi. In sedaj je še Essad paša začel štrajkati. Predvsem je zahteval preložitve sedeža provizorne vlade iz Valove v Drač in preosnovno sedanjega kabineta. Seveda je to ostale albanske ministre zelo razburilo. Izmail Kemal, kot ministrski predsednik, se bridko pritožuje čez svojega kolega Essad pašo. Izmail Kemal je vseeno, kdo vlada v Albaniji, samo da se varujejo interesi Albanije. Provizorni vladi je na tem ležeče, da se varuje Albanija taka, kakor jo je ustvarila londonska konferenca. A Essad paša dela zgago. Že enkrat je prekrižal račune, ko je proti volji Avstrije prodal Skader Črnogorcem in sedaj pomaga zopet istim, da bi

se pomaknile južne meje Albanije čimbolj na sever.

Ta korak Essad paše pa je krasna ilustracija albanskih razmer. Kaže nam, da se vpoštevava provizorna vlada le v toliko, kolikor jo posameznik ravno upoštevati hoče in dokler ne postane nadežna. Brezpomembnost in slabost te vlade se pa kaže tudi v tem, da severni Albanci upadajo v srbske pokrajine ter tamkaj rokovnjačijo po stari navadi. Deloma se pripisujejo ti upadi tudi Bolgarom. Protisrbsko ustajo arazira baje Albanec Issa Boljetinac, bolgarski komitaš Sandanski in bolgarski polkovnik Markov.

Spor gre predvsem radi tega, ker Srbija noče dovoliti Albancem pohajanja srbskih trgov toliko časa, dokler se ne ustvarijo redne razmere. Radi večnih upadov pa je bila Srbija prisiljena, da je zasedla vse strateško važne postojanke ob meji ter ojačila posadke. Tudi Črna gora je sledila temu zgledu in tako lahko v prav kratkem času doživimo tretjo balkansko vojno. Da pa vse to balkansko početje ni zraslo na balkanskih tleh, je očitvidno. V ozadju tiči kaka velesila in ako človek čita v dunajskih oficijoznih listih večne napade na Srbijo, tudi ne bo težko uginiti, katera velesila je to. Naš zunanji urad ima namreč predvsem intencijo, da si naravnost poišče blamaž. Tako si tudi s to novo mahinacijo v Albaniji ne bomo stekli lavorik. Sloviti konzul Prochazka, ki je bil svoječasno v Prizrenu in radi katerega bi se kmalu vnela avstrijsko-srbska vojna, piše o šegah in navadah Albancev jako značilno. Tudi on potrjuje to, kar ve že ves svet, razen morda par modrokrvnih glav v našem zunanjem ministrstvu, da je albansko ljudstvo ustvarjeno le za rop. Da manjka najprimitivnejših kulturnih pojmov in da bo docela nemogoče, preustrojiti ta narod v toliko, da bi se vsaj pomalem prilagodil evropskim razmeram. Pa pustimo mu samemu besedo:

„V veselju do moritve in ropa se ne razlikuje katoliški Albanec prav nič od mohamedanskega. Razlika bi bila k večjemu ta, da se katoličan prekriža, predno pošlje smrtnosno kroglo nasprotniku v srce. Edino le župnik je sankrosankten po dnevu in ponoči.

PODLISTEK.

J. N. Potapenko:

Rešilna beseda.

I.

„Ah, s teboj je vendar križ! Prav ničesar ne napraviš pravilno, niti povabila! Tako živi ta človek osemindeset let na tem svetu in nima pravzaprav o nobeni stvari pravega pojma! Res, pravi križ je s teboj! In pri vsem tem si še cerkveni starešina! Res ne vem, za kakšne zasluge te izvolijo. Bog mi odpusti grehe!“

„Ha, ha, ha, ha! Za kakšne zasluge. No, moje zasluge so tolike, da so me ravno radi njih izvolili. In ne samo enkrat, nego že četrti trijenij. In celo častno izpričevalo imam. In častnega izpričevala se ne daje kar tako tjavendan. Ali tebe niso izvolili, ker si ženska. Žensk ne izvolijo. In častnega izpričevala tudi ne dobiš svoj živ dan, ker si zopet samo ženska. Ha, ha, ha!“

„Tega mi pač ni treba praviti, da sem ženska; to vem sama... Ali povej vendar. Si li župnika tudi pravilno povabil?“

„Samoposebi umevno, popolnoma pravilno. Kakor se spodobi. Rekel sem mu: „Batjuška, udani smo ti do srca; in ako bi nas obiskal, bi nam napravil tako veselje, da kar ne morem povedati, kako veselje bi nam napravil. Do smrti bi ti tega ne pozabili!“ sem mu rekel.“

„No in on?“

„Rekel mi je: „Prav veselilo bi me, Omeljan Grigorjevič,“ mi je rekel, „ali pri moji starosti nisem več za kaj takega. Tvoji gostje,“ mi je rekel, „pijejo vedno velike množine; jaz pa pri moji starosti — saj sam veš — tega ne prenesem več. Jaz bi,“ mi je rekel, „tvoje goste le nadlegoval... pri moji starosti.“

„Hm... Ali pri Skorohodu je bil! Skorohod je, saj se to lahko pove, čisto navaden kmet, in pri tem je bil. Ti pa si vendar cerkveni starešina. Kako pa gre to skupaj? Žena Skorohoda pa trobi sedaj po vsi vasi: Pri nas je bil župnik v posetih, pri nas je bil župnik v posetih!“ Sedaj bo pa še dodala: „Ali k cerkvenemu starešinu ni šel!“ Tu se vidi, kak Lipe da si; Bog mi odpusti grehe!“

„Ah, pusti jo vpiti. Saj bo le škodo imela od tega, ker jo bo grlo bolelo. Zato pa bomo imeli v posetih občinskega predstojnika in tudi občinski pisar mi je rekel: „Pridem pod vsakim pogojem.“ In ravnotako učitelj: „Z velikim veseljem!“ No, o mežnarju Andron Andronoviču mi pač ni treba govoriti... No, ali veš, kdo da je še obljubil, da pride? Posebno važna oseba...“

„Vendar ne cerkveni sluga Sidor?“

„Prav nič cerkvenega sluga ne bo prišlo. Ampak gospod žandarmerijski stražmojster sam mi je obljubil, da pride.“

„Je li to tudi resnica?“

„Kar tu na mestu naj poginem, če to ni zlata resnica! Ujel sem ga takorekoč naravnost

na potu za konjski rep. V hitrem diru je jezdil v Buzilovko. Tamkaj so kmetje prvi praznik razbili tamošnjemu gostilničarju Abrammu gostilno ter njega samega obesili za noge z glavo navzdol na hišna vrata. Ali ti je to ljudstvo, ti Buzilovčani, hitri v dejanjih! Raditega je torej jezdil tjakaj, da reši Abrama. Ali zastavil sem mu pot ter prijel konja za rep. „Počakajte trenotek, gospod stražmojster,“ sem mu rekel. „Tako in tako, in sedaj imejte ljubeznivost in pridite tretji praznik zvečer v mojo hišo. Mi vendar ne storite te sramote, da mi odrečete!“ sem mu rekel... „Prav rad,“ je rekel. „Ali sedaj moram rešiti Abrama. Tu v Buzilovki so se kmetje bahali,“ je rekel, „da obesijo Abrama z glavo navzdol. In morda so to že tudi storili. To bode revež, ako res visi z glavo navzdol, jadikoval... Tudi moja gospo,“ je rekel, „pripeljem seboj.“ „No, ali vidiš!“

„Hm... To je prav dobro, ali škoda je vendar, da župnika ne bo... In ako bi samo urico, samo par minut posedel pri nas, mnogo lažje mi bi bilo pri srcu. Tako pa bo žena Starohoda... Ah, ti...“

Gospa Gorpina ni dokončala. Le z roko je zaničevalno zamahnila, potem pa prišla za burklje ter prav energično pobezala žnjimi v peč. V tej pa so bile jako zanimive reči, katere je človek zaznal s tremi čuti naenkrat: z očmi, z ušesi in z nosom. Tam so se nahajale in izpuhtevale le njim lastni duh tako okusne stvari, da bi tej skušnjavi podlegel tudi župnik, ki je tako rad kazal na

Ravno zapadni Albanci slove v Kosovem kot divjaki. Krvna osveta zahteva vedno nebroj žrtev, saj krvno osveto že več ne smatrajo samo kot pravico, ampak naravnost kot dolžnost. Mož za moža, drugače se mu takoj očita: „Ti si snedel kri svojega brata!“ Velja pa tudi načelo: „Vsak mojih sorodnikov odtehta šest mož.“ Ne le da je morilec ali ropar osebno odgovoren — tudi vsak moški član rodbine zapade tej osveti. Celo dojenček na prsih matere ni varen svojega življenja. Koliko je teh žrtev. Samo v gornji Albaniji smo šteli štiri do pet tisoč takih slučajev. Izrek imajo: „V Toplani koljejo ljudi kakor prašiče.“ Navadni vzrok umora je tudi, ako se zapelje deklica ali preloži zakon. Osobito pa je v navadi po celi Albaniji ropanje domačih živali. Cela četa se dvigne ter gre ropat črede živine, ki jih potem prižene v revnejše kraje. To pa se godi le poleti, ker bi se pozimi poznali sledovi v snegu.“

Tako piše bivši prizrenski konzul Prohazka, kojemu se gotovo ne more očitati posebne ljubezni do Srbov. In ravno ti deli Albaniji so pripadli Srbiji. Ni torej čuda, da se hoče Srbija z vsemi sredstvi zasigurati mir, kar pa samoposebi umevno, ni prav nič vseč našim kričavim patrijotom.

Da bodo te razmere trajale še leta in leta je očitvidno. A veliko vprašanje je, če bo Srbija to vznemirjanje potrpežljivo gledala. Prav lahko je torej mogoče, da zasede Srbija v svrhu varstva svojih mej albansko ozemlje in tako bo nastal zopet razpor med Avstrijo in Srbijo. Vmes je sedaj posegel še Essad-paša in pripravljeni smo lahko, da se bo v najkrajšem času zopet začel balkanski direndaj.

Mir med Bolgarijo in Turčijo.

Mir med Bolgarijo in Turčijo, ki ustvarja do cela druge meje, kakor so bile zamislene po zmagoviti drugi balkanski vojni, se je minoli teden sklenil. Bolgarija je morala doprinesiti velike žrtve, da si je ohranila vsaj nekaj. Koj začetka so morali opustiti vsako misel na vzhodno Tracijo, ker jo Turki na noben način ne bi bili prepustili Bolgarom. Pač so zahtevali Bolgari Lozengrad zase, a to je bil le predmet, ki se je porabil za mešetarjenje. Bolgari so mislili na ta način obdržati saj zapadno Tracijo, kar se jim pa tudi ni posrečilo. Turčija je šla čez Marico, dobila Dimotiko in del železnice, ki vodi v Dedeagač, ki je najvažnejši bolgarski pristan v egejskem morju. Ako hoče Bolgarija zvezati Dedeagač s Sofijo, si mora graditi železnico čez jugovzhodni del rodopskega pogorja. Že samo to kaže, koliko je Bolgarija zgubila. V drugi balkanski vojni ji je bilo izključno le za Odrin, a ne le, da le žrtvovala stotine vojakov, tudi vsi kraji, ki pričajo o bolgarski hrabrosti, kakor je Lozengrad in Lile Burgas so prešli v turške roke. V drugi balkanski vojni pa se je hotela Bolgarija polastiti cele Macedonije in vse obali ob egejskem morju. Predvsem se je šlo za Solun. Sedaj si pa niti zveze Sofije z egejskim pristanom ni mogla rešiti.

Prebivalstvo zapadne Tracije pa ne mara pod bolgarsko oblast in treba bo iznova vojaško podvreči si pokrajine, ki pripadajo po mirovnih pogodbah Bolgariji. To bo pa stalo ogromne žrtve človeštva in denarja in je najboljše ovira bolgarskih, od dunajskega časopisja podpiranih misli na osveto.

Nasprotno je pa Turčija na jako enostaven način marsikaj zopet pridobila. Postala je iznova

balkanska država in povsod se je bo moralo upoštevati. Celo pridobila je, sicer ne na zemlji, ali iznebila se je štirih sovražnikov. Vsa njena moč v Macedoniji in Albaniji je temeljila na vojaški premoči in marsikaj turški vojak je padel brez potrebe. Te sitne sosede so jim sedaj odvzeli balkanski zavezniki in sedanja tuška meja se da z lahkoto obvladati. Danes ima Turčija samo enega sovražnika — Bolgarijo in še ta se ne more geniti, ker je zopet oddana od sovražnikov. Turčiji je treba sedaj samo ojačiti progo Odrin-Lozengrad. Odrin zapira namreč dohode iz doline Arde, Marice in Tunše. Vzhodno od Lozengrada pa se razprostira proti morju obsežno gozdovje. Proti zapadu je Marica naravna obramba. Ako pa Turčija še dogradi maloazijsko železnico, bo lahko vsak čas vrgla na bojno polje toliko vojaštva, kolikor ga ji bo pač treba.

Samopašnost bolgarskega kralja Ferdinanda je zadobila s tem smrtni udarec. A skoro da bi človek mislil, da se bolgarski car tudi še sedaj ni ničesar naučil. Iz Carigrada prihajajo namreč vesti, da so sklenili Bolgari s Turki nekaj dogovor, da takoj potem, ko se ojačijo, napadejo skupno Srbijo. Ako to pač niso le pobožne želje našega zunanjega ministrstva.

Mirovna pogodba pa vsebuje sledeče točke:

Člen 1. določa meje, kakor znano.

Člen 2. urejuje narodnostno vprašanje. Prebivalci onih krajev, ki pripadajo Bolgarski, imajo 4 leta pravico za izselitev. V teh štirih letih Bolgari ne bodo vršili v teh pokrajinah nobenih asentacij.

Člen 3. ureruje pravice muslimanov, ki naj bodo enakopravni s kristjani.

Člen 4. prepušča upravo nakupa muslimanskim občinam.

Člen 5. govori o splošnem premirju.

Člen 6. določa, da morajo Turki izprazniti one kraje, ki pripadajo Bolgarski tekom dveh mesecev.

Člen 7. določa podrobnosti glede izmenjave ujetnikov.

Člen 8. sprejema londonski traktat vtoliko, v kolikor ne nasprotuje novim bolgarsko-turškim določbam glede pogodbe.

Bolgarski delegati so resignirali na zahtevo, da ima Bolgarska pravico vzdržavati na bojiščih spomenike za padle junake.

V posebnem protokolu se določa, da plača Bolgarska Turčiji odškodnino za rekvizicijo v Trakiji v dobi okupacije.

Vprašanje, ali pa Turčija plača Bolgarski tudi stroške za preživljenje ujetnikov, se določi najbrže na haaškem razsodišču.

POLITIČNI PREGLED.

Pravilna sodba.

Bivši srbski ministrski predsednik Gjorgjevič je izdal brošuro pod naslovom: Quo vadis Avstrija? v kateri razvija svoje misli o postopanju Avstrije napram balkanskim narodom. Gjorgjevič piše: Pot v Solun je Avstriji za vselej zaprta. In zakaj? Ker Avstrija ni hotela, kar je hotela; hotela je imeti Solun, ko pa so ji balkanske države Solun naravnost ponujale, ga ni hotela. Vesile so storile sploh vse, da so balkanske države izučile. Najprej „civilizatorično delo“, potem pa „nedotakljivost Turčije“, končno dva velikanska „principa“: en princip: „Od Gibraltara do Kal-

kute“, drugi: „Od Helgolanda do Bagdada“. Od Avstrije bi bili balkanski narodi pričakovali, da pomaga, ko je videla martirij kristjanov na Balkanu. Avstrijski apostolat pa se je izkazal kot „fanatični, jezuitski proselitizem, kot sistem krutega raznarodovanja celo v stoletju svobode vesti in narodnega principa.“ Romunska, ki je izrastla iz Moldave in Vlaške kljub zapadnim velesilam, ni kazala svoje bolesti nad madžarskimi zasledovanji do 4 milijonov Romunov in je bila mnogo let zvesta zaveznica Avstrije. Ko je prišel čas, ko bi mogla tudi Avstrija storiti svoji zaveznici Romunski resnično uslugo (Tutrakan-Balčik), so našli, da je Romunska itak zavarovana, da je treba štiti Bolgarsko, ki je Turčijo sama uničila. In tako je prišlo, da noben človek ni mogel preprečiti, da ne bi prišli Romuni s klicom: „Doli z Avstrijo!“ na Bolgarsko. Črno goro je v zadnjih 200 letih nevhvaležnost Rusije poglala Avstriji v naročje. Več kot enkrat je bila Črna gora pripravljena, vstopiti kot provinca v zvezo z Avstrijo, — toda zaman. Avstrija je pač vzela Boko Kotorško ter etablirala tam „Avstrijsko Albanijo“, dasiravno žive tam samo Srbi, in kdor pozna delovanje tamošnjih namestnikov, razume vstajo v Krivošiji ravno tako, kakor sovraštvo, ki je vzgojila Avstrija sama. Ista igra pri Srbih. Bil je čas, nekako leta 1804., ko je želel ves srbski narod priti iz turških rok pod Avstrijo. Stari oče sedanjega kralja je proglasil to željo pri nastopu vlade takratnima Berchtoldoma, Coloredu in Cobenzlu. Vse je bilo pripravljeno, da se ponudi Belgrad, Smederevo in Šabac avstrijskemu cesarju, in da ga prosijo, da naj pošljejo avstrijskega princa v Srbijo. Odklonjeno, in Avstrija je zatožila Srbe pri porti. Deputacija za deputacijo je prišla na Dunaj in ponujala Srbijo. Konec: Ne maramo, tu imate 1000 gld. za vožnjo. Ta duh je vladal do Slivnice. Če bi bila Avstrija bolje razumela svoje interese, bi bila zgodovina balkanskega polotoka drugačna. Toda Srbom na srečo in na srečo vsem Balkancem ni videla Avstrija nikdar, kaj hoče in ni imela nikdar moči, da bi izvedela to, kar hoče. Vzela je končno Srbiji pljuča, Jadransko morje, bojevala je s Srbijo agrarno vojno, zatirala je avstrijske Srbe in jih storila versko odvisne. Prišlo je do balkanskega Kraljevega gradca; bitka ob Bregalnici je odločila o nadvladi na Balkanu. Ravnotako malo, kakor ni mogla bitka pri Kraljevem gradcu preprečiti avstrijsko-nemške zveze, ravnotako malo bodo bitke ob Bregalnici preprečile veliko balkansko zvezo, balkansko velesilo. In ta velesila ima toliko izkušenj, toliko moči, da se bo branila! Vprašanje ni: Zakaj sovražijo Balkanci Avstrijo? marveč: Zakaj sovraži Avstrija že več kakor 200 let Balkance? Zakaj morajo trpeti v Avstro-Ogrski Srbi, Hrvati, Romuni? Zakaj hoče meti s silo poleg italijanske se srbsko irredento?

Italija.

Marchese di San Giuliano je sklical diplomatični svet, da se posveti, kako pritisniti na Avstrijo, da prekliche namestniške naredbe v Trstu. Normalna pota so bila že vsa izcrpana in zato hoče Italija imeti sedaj mednarodno sodišče. Kake pogodbe, da se taka vprašanja rešijo, ni med Avstrijo in Italijo, pač pa so v trgovskih pogodbah gotova določila, ki bi mogla dati Italiji v roke orožje, da izvojuje zmago svojem stališču, določila, ki morda dovoljujejo, da se zadeva predloži razsodišču, eventualno haaškemu razsodišču. Odločbe diplomatskega sveta imajo samo posvetovalen značaj.

svojo starost. V sredi peči je ležal med žarečo opeko na dolgi železni pločevini mali prešiček s tankim, zavitim repkom, gobček kakor v naivnem začudenju malce odprt. Nežna mlečnobela kožica je začejala že polagoma rmeniti in celo telo se je zibalo na železnem ležišču. Boki so mu bili napeti, iz česar se je dalo sklepati, da je njegova notranjost napolnjena z dobro dišečo kašo iz ajdove moke. Saj vsak, kdor le količkaj razume o tej stvari, ve, da prešičku ne pristoja druga nadeva.

Na desni se je cvrla v okrogli ponvi putka, vsega spoštovanja vredna, mesnata putka, kateri pa se je na prvi pogled poznalo, da ni nadevana. Ob levi pa se je ponižno kuhalo v kisli smetani pet karavš, ki pravzaprav niso imeli tu ničesar iskati, ker so to izrecno postna jedila. Ali stvar je bila taka, da je smatral mežnar Andron Andronovič po žganju edino karavše za pravilno predjed in da je celo prvi velikonočni praznik, ko vendar vsak po dolgem postu željno seže po mesnatih jedilih, najprej pojedel karavšo. Kar se pa tiče jedi, ki se je pekla v ozadju peči, je bila nje vrsta in kakovost znana edino gospe Gorpini. A moralo je biti gotovo kaj prav posebnega, ker ravno tja je namerila gospa Gorpina svoje burklje ter postavila lonec v manjši ogenj. Vsebina, ki se je semtertja oznanjevala po malih mehurčkih na

površini lonca polneče tekočine, je mrmrala na čudovit način; prešiček se je oglašal s prav energičnim cvrtjem, ki je včasih prešlo celo v žvižg; puta, ki je plavala v maščobi, je semtertja kratko, a močno počila, da se je slišalo, kakor bi petpedikala prepelica in karavše, ki so doživele tako žalostno usodo, so mirno in pametno medseboj klepetale ter vsrkavale vase počasi, a temeljito kislo smetano. In iz vseh teh glasov skupaj, je nastala prav posebna zagonetna simfonija, kakor je ne bi mogel komponirati tako lepo noben glasbenik celega sveta.

Ko je gospa Gorpina lonca prestavila, je pritegnila prešička nekoliko bližje, ga obrnila ter porinila zopet nazaj. Isto je storila s puto, obrnila karavše na drugo stran, popravila še opeko ter šele na to odstopila od peči. Z ozirom na tako rešno opravilo svoje žene, ni nadaljeval Omeljan Grigorjevič svojega pogovora, nego je sedel molčeč na klopi. Roke si je bil položil na kolena ter povešal tako brezupno glavo, kakor da mu srce tare velika bol. Tako je smatrala tudi gospa Gorpina njegov položaj. Ustavila se je pred njim, obraz rdeč, od vročine, ki je prihajala iz peči, z visoko predpasanim krilom in z eno roko opirajoč se na burklje.

„Kaj pa povešaš tako glavo?“ ga vpraša z

gotovim sočustvovanjem.

„Vidiš, takole si mislim sam pri sebi, zakaj nam čas tako brezdelno mineva?“ ji odgovori Omeljan Grigorjevič resno. „Solnce je že zašlo in v hiši postaja temotno. Ljudje naj pridejo skupaj ter prično z delom. Pri bogu, to bi bilo najbolje!“

„Ah, ti si mi pravi! Pričeti z delom! Hvala bogu, danes imaš dvojni čas, da se lahko do sitega napiješ! Za kaj ta človek vse skrbi! No, potem pa pojdi in sklič goste skupaj! Jaz se bom pa pripravila. Ne pozabi mi tudi poklicati lekarničnega pomočnika in njegovo gospo!“ „Tako je prav! Bog vedi! Tako imam to rad! Ah, kako dobro staro imam! Sama pije rada in meni tudi ne hrani pijače!“

Te besede je povedal Omeljan Grigorjevič popolnoma resno in veselo. Vsako sled potrtosti je otresel. Oblekel si je suknjo, dal si na glavo klobuk ter zapustil hišo.

Omeljan Grigorjevič Konoplenko s priimkom Ščerbati (kozavi) je rad pil a le ob praznikih. Ob delavnikih ga ni nihče pripravil do tega, da bi ga pil kozarec preveč, to se pravi sedmi kozarec, kajti šest kozarcev ni nanj čisto nič vplivalo. Ob praznikih pa je smatral za svojo dolžnost, da je bil pijan ter mislil, da je to dolžnost vsakega poštenega človeka. Če se je bližal božič in sledeči mu teden, se je veselil na ta čas, kakor dijak na

Conrad pl. Hötendorf.

Šef generalnega štaba Conrad je podal svojo demisijo. Po velikih manevrih na Češkem je nastopil večtedenski dopust in šele ko se vrne, bo padla odločitev o njegovi demisiji. Gotovo pa je, da bo že novembra na njegovem mestu druga oseba. Kot vzroke za njegov odstop navajajo: Že mesece je opazal baron Conrad, da ne uživa več onega zaupanja pri prestolonasledniku, kakoršno je užival svoj čas. Prestolonaslednik je zlasti v zadnjem času odklonil več predlogov šefa generalnega štaba, zlasti kar se je tikalo vojnih priprav na jugu. Tudi pri izdelovanju predloga za zvišanje rekrutnega kontingenta so se mu stavile zapreke. Ko pa je bil imenovan brez njegove vednosti nadvojvoda Fran Ferdinand za generalnega inspektorja avstrijske vojske, je videl baron Conrad v tem nezaupanje proti svoji osebi. Kljub temu ni demisioniral. Pri manevrih na Češkem pa je šef generalnega štaba doživel veliko presenečenje. Nadvojvoda prestolonaslednik se namreč ni prav nič zmenil za njegove načrte in sam odredil novo vajo proti markiranemu sovražniku. Tudi ko so bili manevri končani, barona Conrada niti omenil ni. Tudi so se bavili najvišji krogi brez njegove vednosti z načrtom, reorganizirati generalni štab, kar je končno povzročilo, da je sklenil odložiti svoje mesto.

Egejski otoki. — Albanija. — Bagdadska železnica.

Te tri točke utegnejo popolnoma predrugačiti medsebojne zveze in prijateljske odnose med evropskimi velesilami. Znano je, da je zasedla Italija v vojni s Turčijo egejske otoke, ter izjavila, da jih bo obdržala toliko časa, dokler Turčija ne odpokliče svojega vojaštva iz Libije. Dasiravno je Turčija to v kolikor ji je bilo mogoče tudi že storila, se Italiji prav čisto nič ne mudi z odpoklicanjem vojaštva. Glavno vlogo igra tu otok Rodos, ki tako rekoč obvlada vhod v Sueski prekop. To pa je sila neprijetno Angleški. Na Rodosu se lahko koncentrirala velika množina vojaštva a zaliv je peščen in nepripraven za velike vojne ladije. Temboljši pristan pa je zato Astropalija, ki ga ima sedaj tudi Italija zasedenega. Zato se Angleška trudi, da bi pregovorila Italijo, da izroči Egejske otoke velesilam, da te potem razpolagajo z otoki. Res si lahko ustvari Italija sedaj v Sredozemskem morju popolnoma izredno pozicijo, če ji ostane zlasti otok Rodos. Pomisliti je treba samo, da ima Italija vsled zasedenja Tripolitanijske itak zelo trdno morskopolitično pozicijo, ki jo pa otok Rodos še neprimerno ojačuje. Italija pri tem spretno izigrava Albanijo in je skoro gotovo, da bi bila pripravljena k velikim priznanjem Grški v Albaniji, če se ta prostovoljno odpove otoku Rodosu. Od tod je izviral tudi veliki spor med Francosko in Italijo, ker ima tudi Francoska velik interes na tem, da Italija svoje pozicije v Sredozemskem morju preveč ne utrdi.

Narodno-gospodarstvo.

Natedenski semenj v Kranju, dne 22. septembra 1913 se je prignalo: 93 glav domače govedi, 21 glav bosanske govedi, 0 glav hrvaške govedi, 7 teleta, 169 prešičev, 2 ovac. — Od prignane živine je bilo za mesarja: 55 glav domače govedi, 0 glave bosanske govedi, 0 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 88 v za pitane vole, 80—82 v za srednje pitane vole, 76—78 v za nič pitane vole, 60—68 v za (hrvaško) goved, K 1.10 za teleta, K 0 za prešiče pitane, K 1.60 za prešiče za rejo.

poletne počitnice in potrudil se je, da ni zamenjal tudi enega dneva.

Vaška cesta na katero je stopil Omeljan Grigorjevič je bila vsa pokrita s svežim belim snegom. Strehe hiš, vrhovi drevja, kozolci za seno in slamo, ledena reka in pokrajina onkraj nje, koje konec misli ugledal, vse je bilo pokrito z belo sneženo odejo, ki je izpuhtavala prijetno in zabavno svežost. Omeljan Grigorjevič je šel, visoko postavio iz navade napol sključeno in čepico čez ušesa, preko široke ceste. Z visokimi škornjami je globoko ril po snegu ter obiskal vse one hiše, kjer so stanovali povabljeni gostje. Koliko časa je taval po visokem snegu, je težko natančno povedati. Ali ko je prišel od konca vasi, kjer je stanoval stražmojster, domov, je bilo že čisto tema. Celo nebo se je zastrlo z debelimi oblaki in ne luna ne zvezde niso svetlile na njem. Ko je prišel Omeljan Grigorjevič domov in vstopil v sobo, a ne v ono, kjer se je prej pomenkoval z gospo Gorpino in kjer je bil pripravljen v peči prešiček in druge dobre stvari, nego v drugo, ki je bila na levi strani hodnika in katero so imenovali boljšo sobo, je našel ta že vse goste, sedeče okrog hrastove mize, ki je bila pogrnjena z belim prtom z vzorci ob robih. V sobi je bilo svetlo in dišalo je osobito po pečenemu prešičku, ki je tudi v vsakem drugem oziru prednjačil vsem ostalim stvarim.

Dalje.

Tržne cene

na tedenskem semnju v Kranju, dne 22. sept. 1913	
Pšenica 100 kg	K 22.—
Rž	19.—
Ječmen	18.—
Oves	17.—
Koruza rdeča	20.50
Koruza rumena	19.50
Ajda	24.—
Proso	21.—
Deteljno seme	1.20
Fižol ribničan	32.—
Fižol koks	33.—
Fižol mandolan	30.—
Leča	20.—
Pšeno	30.—
Ješprenj	28.—
Krompir	4.50
Mleko I /	—20
Surovo maslo 1 kg	3.50
Maslo 1	3.—
Govedina I. 1	1.80
Govedina II. 1	1.72
Teletna I. 1	2.—
Teletna II. 1	1.80
Svinjina I. 1	2.—
Svinjina II. 1	1.80
Prekajena svinjina I. 1 kg	2.20
Prekajena svinjina II. 1	2.—
Slanina I. 1	2.—
Slanina II. 1	1.70
Jajca 5 kom.	—40

Deželni zbor.

V sredo, dne 24. septembra se je otvoril po dolgem zopet deželni zbor kranjski. Z vsemi sredstvi so ga skušali naši klerikalni kolovodje preprečiti, a ni se jim to posrečilo. Vlada je šla tokrat preko njih.

Vseobče zanimanje je vladalo za to zasedanje. Saj se je v dobi prisiljenega lenuharjenja nabralo toliko gradiva, da ga bo težko obvladati v teh kratkih dneh, ki so prisojeni zborovanju dež. zbora.

Ob 1/4.11. uro so bile že vse galerije zasedene. Klerikalni poslanci so prišli s cvetkami v gumbnici izmed katerih se je zopet odlikoval dr. Janez Evangelist Krek, ki je imel v znak goreče ljubezni — bržčas do gdč. Kamile Theimer — rudeč nagel. Ob 1/4.12. je deželni glavar dr. Sušteršič otvoril zborovanje ter se spomnil umrlega člana dr. Janka Vilfana. Nato so se vršile dopolnilne volitve v odseke, kakor je dr. Vinko Gregorič utemeljeval svoj predlog, da se merodajni krogi pozovejo, da vozi kamniški vlak z južnega kolodvora. Nujnost tega predloga se je sprejela ter seja prekinila, da se nadaljuje popoldne ob 4. uri.

Pri popoldanski seji je dež. glavar dr. Sušteršič utemeljeval na dolgo in široko, da je dežela imela pravico prevzeti garancijo za klerikalne denarne zavode ter se je povzpel celo do trditve, da za to ni bilo treba najvišje sankcije. Pomagal mu je pri tem tudi dež. predsednik baron Schwarz, kar je zbudilo v vrstah naprednih poslancev upravičeno ogorčenje. Zaupniku krone tudi pri tem prirojena surovost ni dala miru, da ne bi bil upletel v svoj odgovor osebnega žaljenja.

Nato je pojasnjeval dr. Lampe zadevo z Završnico in Pavšlarjeve projekte. Trdil je, da se ni deželni odbor sploh nikdar pogajal s Pavšlarjem, nego da je le prejšnji glavar Suklje imel v tej zadevi opravka. Zato bo moral tudi le ta, če dobi Pavšlar pravdo, ki jo je naperil zoper deželni odbor, plačati 1,600.000 kron in povrh še letnih 24.000 kron. Začel je tudi napadati narodno-napredno stranko in koncem svojega govora izjavil, da je Pavšlar s svojim pričevanjem v razpravi glede „Glavne“ napravil vsprejemni izpit za vstop v napredno stranko.

Vsled te izjave je nastal v klopih naprednih poslancev največji odpor. Napredni poslanci so glasno in energično zahtevali, naj jim da dr. Lampe za to nekvalificirano očitiranje zadoščenja.

Na sedežu dež. glavarja ni bilo nikogar. Seja se torej faktično ni več vršila. Napredni poslanci so klicali: Kje je deželni glavar? — Dr. Triller: To je nesramno očitiranje! Dokler ne prekličete, ostane infamen obrekovalec! — Dr. Tavčar: Nam boste očitali krivo prisego. To je infamija. Lampeta naj bo sram, da bere mašo. Bog ga je že prej udaril, predno je prišel na svet. Hrušč nastaja vedno hušji. Dr. Triller se postavi pred dr. Lampeta ter energično zahteva, naj prekličete svoje obrekovanje. Dr. Lampe izpreminja barvo v obrazu. Nem stoji in se ne upa ganiti. Nekaterim klerikalnim poslancem se vidi, da se sramujejo besed, ki jih je izustil dr. Lampe. Drugi poslanci zopet glasno grajajo tak nastop. Slišijo se glasovi: To je škandal za duhovnika! Svinjarija! Falotstvo! — Ribnikar: Lampe je največji gavner na Slovenskem.

Nato je dež. glavar prekinil sejo.

Ko so se klerikalni poslanci vračali, so bili zelo poparjeni. Dr. Lampe je bil rdeč kakor rak. Dež. glavar dr. Sušteršič je odločno grajal dr. Lampeta ter ga poklical k redu. Nato pa se je dež. glavar postavil na stališče, da ne sme noben po-

slanec sam iskati zadoščenja za eventualne žalitve. Ker je dr. Triller zaklical: „Obrekovalec! To je infamno obrekovanje. Ali smo mi krivoprisežniki?“ ga je dež. glavar poklical k redu.

Posl. Ribnikar je klical: „Falotje! Lampe je največji gavner na Slovenskem! Večjega lumpa ni na svetu.“ Ta zadeva se mora prepustiti disciplinarnemu odseku. Dr. Tavčar je klical: „Sramota!“ proti dr. Lampetu pa: Vsaj ga je bog udaril, zato tudi posl. dr. Tavčarja izroča disciplinarnemu odseku. V to svrhu prekine sejo za pol ure.

Ko je dež. glavar sejo prekinil, se je približal posl. dr. Tavčarju, ki je konstatiral, da takrat, ko je on govoril inkriminirane besede, ni bila več seja, ker ni bilo predsednika na njegovem mestu. Dr. Tavčar je pokazal na dr. Lampeta ter zaklical: „Tega tudi pred disciplinarni odsek, če ste pravični! Kaj takega ne bomo nikdar prenesli! Mi zahtevamo zadoščenja! Dr. Lampe je govoril v glavarjevem imenu. Ali bi si upali Vi, gospod dež. glavar, kaj takega meni zalučati v obraz? Če imate kaj poguma, postavite dr. Lampeta pred disciplinarni odsek.“ Dež. glavar je skušal temu ugovarjati. — Dr. Tavčar: „Poučite najprvo dr. Lampeta. Dr. Lampe je očital vsakemu pristašu naše stranke, da je napravil vsprejemni izpit za vstop v našo stranko s krivo prisego.“

Ob osmih je dež. glavar zopet otvoril sejo in sporočil, da je disciplinarni odsek sklenil, da nima povoda postopati proti posl. dr. Tavčarju. Vendar pa ga pokliče k redu. Posl. Ribnikarja je disciplinarni odsek izključil za eno sejo. Dr. Triller je hotel na to podati k poslovniku kratko izjavo, česar pa dež. glavar ni dopustil, temveč rekel, da sprejme le pismeno izjavo.

Nato se je začela debata o Završnici, v katero so posegli poslanci dr. Triller, grof Barbo in dr. Novak, ki so vsi obojoli slepomišljenje deželnega odbora v tej zadevi. Seja se potem zaključila. Prihodnja seja bo v torek, dne 30. septembra.

† Učitelj Leopold Ferjan.

Spominski list. Napisal M. Pirnat.

Leta 1900. na Mihaelovo nedeljo jeseni me je pot prvič privedla v prijazno vas Olševek, o kateri se je izrazil nepozabni naš škof Anton Alojzij Wolf, da je to eden najlepših krajev na Kranjskem. Imel je prav. Šel sem tedaj v Olševek peš s svojim dragim prijateljem in kolegom Francetom, kateremu je tekla zibelka v tistem Gradu pri Cerkljah na Gorenjskem. Korakala sva skozi Strahečo dolino in Vovčanov gozd proti Predosljam, nato čez Suho do Brega, kjer sva krenila na levi breg Kokre in nato skoro dospela v Olševek. Prijatelj Franc je bil ondi dobro znan in me je po domače uvedel v družbo, ki se je shajala pri Krhlju in prav to nedeljo obhajala vsa zadovoljna in vesela cerkveno žegnanje. Dopali so mi ti odkriti, vrli ljudje: pokojni župnik Andrej Volc, njegovi nečakinji, krčmar Krhelj in učitelj Ferjan, ki je prav tedaj nastopil svojo novo službo v Olševku.

In kje je danes ta družba! Pred tremi leti je šel v krtovo deželo krčmar Krhelj, letos pa je smrt pokosila župnika Volca in učitelja Ferjana. Volc je dosegel častljivo starost, Ferjan je moral dati slovo v najlepši moški dobi. Njegova smrt je prišla za nas njegove znance in prijatelje nepričakovano.

Ferjana sem torej poznal dobrih trinajst let, to se pravi toliko časa, kolikor dolgo je služboval in deloval v Olševku, kamor se je preselil iz drage svoje Žabnice pri Škofji Loki. Sestala sva se nekaterikrat v Olševku ob priliki izletov, ki sem jih napravil tja gori, videla sva se pri učiteljskih konferencah, lani in letos pa sva prišla skupaj pri njegovi pastorki Minki v zelenem Stražišču. Ugajal mi je ta mirni, odkriti dobrodušni mož, prava Gorenjska korenina. Radi so ga imeli vsi, ki so prišli v dotiko z njim, ljubili in cenili so ga zlasti Olševčanje, katerih otrokom je posvetil moč in ljubezen svojega življenja. Spoštovala ga je mladina, kateri je bil dobrohoten učitelj in vzgojitelj.

Letos na sv. Matevža dan smo ga pa spremili na njegovi zadnji poti. Bila je nedelja. Iz pustega dopoldneva se je porodilo prekrasno jesensko popoldne. V solčnih žarkih se je kopala ta rajska gorenjska pokrajina s svojimi planinami, hribi in ravnimi polji, po katerih je dozorevala najlepša roža našega polja — ajda. Potri smo korakali za krsto dragega prijatelja; z Olševskega hriba, kjer se nahaja cerkev in pokopališče, pa se je razgrinjala pred nami vsa lepota prijaznega jesenskega dneva, kakršnega more le roditi naša gorenjska stran.

Ko smo ga devali v grob, smo bili v resnici ginjeni vsi: mladina, stanovski tovariši, duhovščina, Olševčani, sosedje od blizu in daleč. Iz srca so peli pevci pretresljive žalostinke, v globočino svoje mehke duše je posegel učitelj in mladinski pisatelj Andrej Rape in govoril svojemu tovarišu govor, kratak a lep in poln ljubezni in pietete.

In tako počivaj v miru dragi Leopold na olševskem pokopališču, odkoder se tako lepo vidi proti Bledu, kjer si bil doma, pa proti Žabnici, kjer si nastopil težavno, trnjevo pot slovenskega učitelja, sladko spavaj tam gori pri cerkvi sv. Mihaela, odkoder tako lahko pregledaš vso bližnjo olševsko okolico, katero si tako ljubil in katera ti je dala skromen prostorček za tvoj grob. Naj ti bo mir v grobu in večno veselje v raji!

DNEVNE VESTI.

V **deželni odbor** je bil v srednji seji dež. zbora od poslancev mest in trgov ter trgovske in obrtniške zbornice zopet izvoljen podžupan dr. Triller. Kakor znano, je bil dr. Triller že prej deželni odbornik, a se je pred nekaj tedni odpovedal in je do nove volitve izvrševal posle dež. odbornika zastopnika mestne kurije njegov postavni namestnik posl. dr. Novak. Ker so vzroki, vsled katerih je dr. Triller svoj čas odložil ta mandat, poravnani, je stranka sklenila, da voli zopet dr. Trillerja v dež. odbor. Izvoljen je bil soglasno. Njegov namestnik ostane kakor doslej dr. Novak.

Regulacijski načrt za mesto Kranj je potrdila deželna vlada z odlokom z dne 6. septembra 1913.

Obračun z liberalno stranko naziva „Slovenec“ zadnjo sejo deželnega zbora. Za njim je prikrevalo tudi tukajšnje glasilce kranjskega farovža. Ako se obračuna z nasprotnikom na ta način, da se mu zapre usta, je to prav komodno stališče, toda obračun to ni nikak. Klerikalci niso dovolili, da bi se glede deželnega jamstva za denarne zavode otvorila debata, tudi se boje mešanega odseka glede Završnice, ter je popolnoma jasno, da tu nekaj ne more biti v redu. Obračunalo se je v tej seji res, toda s klerikalci in njihovim slabim gospodarstvom.

Krivoprišežnike je imenoval v deželnem zboru pristaše narodne napredne stranke „zaca-hnan“ Lampe. Ta nesramnost pa se mu je slabo obnesla, napredni poslanci so mu pošteno povedali svoje mnenje. Poslanci so mu klicali: Falot, večjega lumpa ni na svetu! Lampe je največji gavner na Slovenskem. Pustite ga saj ga je že Bog udaril itd. Lampe je s svojim surovim insultom provociral prizore, ki so v prvi vrsti topli njega samega. Poklicati ga je moral celo deželni glavar k redu, dasi gotovo ne prav rad.

Poštenim ljudem je naslov članku, v katerem odgovarja gdč. Kamila Theimer v „Slov. Narodu“ na napade priobčene po dr. Kreku v „Slovenec“. Iz istega je posneti, da je dr. Krek na Prtočju izsilil izjavo, katero priobčuje v „Slovenec“ in v kateri gdč. Theimer svoje obdolžitve prekljuje. Prijavlja tudi pisma dr. Kreka, ki morajo, če so resnična, onemogočiti moža, ki je bil dosedaj vodja kranjske klerikalne politike. Mož, ki je hotel preroditi ljudstvo v Kristu, je sam največji grešnik. Čudimo se le merodajnim krogom, da kljub temu drže tako kompromitiranega človeka. Ali tako slepo zaupajo na neumnost ljudstva.

Zmaga naprednega ljubljanskega učiteljstva. V četrtek popoldne je bil izvoljen pri nadomestni volitvi zastopnikom učiteljstva v mestni šolski svet v Ljubljani nadučitelj Janez Levec, vodja IV. mestne deške ljudske šole na Prulah, namestnikom pa nadučitelj Fran Črnagoj z Barja in učitelj Fran Škulj. Napredni kandidati so dobili pri tej volitvi 33 glasov, Slomškarji pa le 29 glasov. Slomškarji so bili popolnoma gotovi svoje zmage. Agitirali so na vse pretege. Slomškar Janez Nepomuk Jeglič, to je tisti katoliški vzornik, ki zna nekaznovano popravljati račune, je krošnjaril z draginjskimi dokladami; z izrednimi podporami in s podelitvijo povišane stannarine pa je baje mešetaril Slomškar Anton Smerdelj, to je tisti verski steber, ki je pouzmal v „Učiteljski tiskarni“ šolske tiskovine ter jih prenesel v Katoliško tiskarno. Kot učitelj — veščak je član mestnega šolskega sveta tudi učitelj Juraj Bežek. Z ozirom na te volitve pravi večrajšnji „Gorenjec“, da se maje najnevarnejša napredna trdnjava, mi pa trdimo, da se ojačuje. Pred šestimi leti sta bila pri enaki volitvi izvoljena napredni učitelj Juraj Režek in pa Slomškar Karel Šimon. Če hoče dekan Koblar o tem kaj več podatkov, naj se prijateljsko obrne na svojega somišljenika c. kr. okrajnega šolskega nadzornika za kranjski in radovljiški okraj. Pri obeh letošnjih volitvah so zmagali naprednjaki. Razlika glasov sicer ni velika, toda napredni glasovi rastejo od volitve do volitve, zakaj zastrupljajoče podkupovanje z deželnim denarjem in pa klerikalna korupcija se gnusi že tudi ljudem, ki so še nedavno prisegali na prapor Slomškove Zveze. In tako je prav.

Imenovanje. Deželni šolski svet je imenoval v svoji zadnji seji za suplenta na kranjski gimnaziji gg. Fr. Dolžana in Fr. Mišica. Profesor Mencej ostane tudi še to leto na gimnaziji v Kranju, kjer je prazno tudi še eno suplentsko mesto.

Seja mestnega zastopa občine Kranj dne 23. septembra 1913. Župan Ferdinand Polak otvori sejo, konstatira sklepčnost in imenuje overovateljem zapisnika obč. odbor. Majdiča Josipa in Geiger Konrada. Zapisnik zadnje seje se n. predlog odbornika Janko Sajovica brez čitanja soglasno odobri. Naznanila županstva poročja g. župan F. Polak: a) Visoka deželna vlada v Ljubljani je v smislu §§ 64 in 91 stavbnega reda za Kranjsko glasom odloka z dne 6. septembra 1913 št. 19048 odobrila od mestne občine predloženi regulacijski načrt za zidavo mestnega dela, ležečega med Sa. in Kokro. Se vzame na znanje. b) C. kr. železniško ministrstvo ni ugodilo naši vlogi radi zopet peljave vlaka št. 1723 iz obratno ekonomičnih razlogov.

Se vzame v vednost. c) Končno poročja radi njive „Vejevka“, katero zadevo je treba urediti tako, da bo farni ubožni zaklad, ki uživa donos te njive in ki je glasom listin tudi faktični posestnik omenjene njive, plačeval davke in ne naš mestni ubožni zaklad. Se soglasno sklene in naroči županstvu, da to zadevo izpelje in povzroči, da se njiva prepíše na farno predstojništvo v Kranju. — Poročilo finančnega odseka o dopisu c. kr. okr. glavarstva v Kranju radi naprave ustanove za sinove deželnih in občinskih uradnikov, da bi se istim omogočil obisk mornariške akademije na Reki. V imenu finančnega odseka poročja in čita tozadevni dopis odbornik Franc Šavnik ter predlaga v imenu istega, da se z ozirom na slabe finančne razmere naše občine ne more ugoditi tozadevni želji. Sprejeto. — Poročilo policijskega odseka. Poročevalec odbornik Vilko Rus. a) Prošnja Alojzija Kožuha za vsprejem v domovinsko zvezo se preloži do prihodnje seje, med tem pa se naj izvršijo še poizvedbe, če je res prekinil svoje bivališče v tukajšnji občini. b) O dopisu okrajnega glavarstva v Kranju radi kinematografskih predstav, ki jih namerava prirejati g. Franc Ks. Sajovic na svojem posestvu z vhodom iz Zvezde, poročja odbornik Rus Vilko ter predlaga v imenu policijskega odseka, da se proti podelitvi te koncesije ne ugovarja, ker so za podelitev te koncesije dani vsi zakoniti pogoji. Sprejeto. c) O dopisu c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju, ki vpraša, če so znani kaki izključevalni razlogi v smislu §§ 5 in 6 obrtnega reda proti podelitvi koncesije za posredovanje služb Ivanu Primožu Lampretu in proti njegovim namestnici Zori Lampret, poročja odbornik Vilko Rus in predlaga v imenu policijskega odseka, da naj o tem poizveduje županstvo in o uspehu poročja okrajnemu glavarstvu. Sprejeto. — Poročilo odseka za električno razsvetlavo, radi naprave mestne elektrarne v hišici poleg mlina gospoda Vinko Majdiča. O napravi mestne elektrarne poročja v imenu odseka odbornik Ivan Jagodic ter predlaga: 1. Županstvo naj napravi potrebne korake pri c. kr. okrajnemu glavarstvu, da se prekinjena vodopravna obravnava zopet nadaljuje in čimprej doseže tozadevna koncesija. 2. Obenem naj se stopi z g. Vinko Majdičem v dogovor glede poravnave. 3. Občinski odbor naj sklene, da se za napravo mestne elektrarne najame posojilo do zneska 40.000 K in županstvu naroči, da vloži na visoki deželni odbor prošnjo, da isti dovoli najetje tega posojila. Po daljši in vsestranski debati so bili odsekovi predlogi soglasno sprejeti. Volitev revizorja za občinske račune in blagajno. Pregledovalcem občinskih računov in blagajne se izvolita odbornika Josip Majdič in Makso Fock. — Računski zaključek mestnega kopaljšča za leto 1913. Obč. svet. Fr. Krenner poročja, da je bilo dohodkov 141'62 K in stroškov pa 53'64 K, tedaj čistega dohodka 87'98 K ter predlaga, da se račun odobri. Soglasno sprejeto. Ker se nihče več ne zglašja za besedo, zaključijo župan sejo ob 7. uri zvečer.

Izpraznjeno mesto na deški šoli v Kranju je razpisano že v tretje. Novi prosilci naj vlagajo svoje prošnje na c. kr. okrajni šolski svet v Kranju najkasne do 28. septembra t. l. Prošnje prosilcev ob drugem razpisu te službe ostanejo v polni veljavi tudi za to kompetenco, kar je treba posebej naglašati, zakaj nekateri dnevnikarji so prinesli o tem napačna poročila.

Na grob septemberskih žrtev je položila po inicijativi gosp. Štavta večja družba ob obletnici pogreba več šopkov svežega cvetja.

Johanca v Vodici. Doživeli smo v tej naši nesrečni deželi že marsikako duhovsko sleparijo, a vodiški čudeži spadajo med najiminitnejše. Grše in nesramnejše sleparije menda še ni bilo. In ta sleparija se je vršila pod pokroviteljstvom vodiškega župnika in pred očmi državnih oblastev in cerkveni, kakor vladni faktorji so to molče trpeli! Tako lopovsko sleparjenje, kakor se je godilo v vodiškem farovžu, bi se v vsaki drugi državi eksemplarično kaznovalo — pri nas pa se take stvari kar meni nič tebi nič tolerirajo. — A sedaj bo menda vendar konec te lumparije vsaj pri nas na Gorenjskem. Izvedelo se je namreč, da Johanca kri, ki jo rabi za svoje „kriščeve martre“ dobavlja iz mestne klavnice v Ljubljani. Minoli teden je namreč prišla okoli 6. ure zjutraj pred hotel pri „Slonu“ mlada, slabotna, kmetsko oblečena, z ruto pokrita ženska. Najela si je izvoščeka, voznika podjetnika Planinška, ki ima svoj hlev v Cerkvni ulici. Izvoščeku je naročila, naj jo pelje v mestno klavnico, kjer ima strica, katerega hoče obiskati. Izvošček jo ni poznal in jo je peljal na klavnico. Tam je dobila steklenico, ki drži približno pol litra, telečje krvi, od teleta, ki so ga slučajno preje zaklali, kot se prične klanje živine. Napolnjeno steklenico je vzela seboj in rekla izvoščeku in dotičnemu mesarju, da rabi kri za klobase, ker obhajajo ta dan pri nji doma „ofcet“. Izvošček jo je pripeljal nazaj pred „Slona“, kjer je izstopila in odšla po Dunajski cesti. Ko je ženska odšla, je povedal izvošček, da se mu zdi čudno, da je ta ženska preje rekla, da gre v klavnico obiskat strica, a v resnici pa je kupila tam kri, in rekla, da jo ima za klobase. Izvošček Azman, ki je bil zraven, mu je povedal, da je vozil Johanca, svetnico iz Vodice.

On jo pozna, ker je bil že 4krat v Vodicih, kamor je peljal radovedne ljudi k svetnici. — S tem je pojasnjeno, zakaj v sobi svetnice in posebno njena čudežna postelja tako smrdi. Vzrok je, da rabi staro kri in zato večkrat vlada tam tak smrad, da ne smejo nikogar pustiti v njeno sobo. Takrat je zamaknjena. To potrđita že omenjena izvoščeka in še tudi nekaj drugih izvoščkov ter hotelski sluga pri „Slonu“. Koj drugi dan pa se je napotila večja družba iz Ljubljane v Vodice, da spozna zamaknjeno Johanca. Ko pride družba pred župnišče v Vodicih, ji odpre vrata župnišča kuharica. Družba je vprašala po Johanci, a potuhnjena kuharica odgovori, da je ni več v Vodicih, da je odšla v terek in da nič ne vedo kam. Morda pride nazaj čez 14 dni, toda gotovo ni. Družba je ugovarjala, češ pismonoša nam je rekel, da je Johanca doma in da nam je nočete pokazati. Na to je kuharica rekla: Saj tudi gospoda župnika ni doma — se je peljal v Kamnik. Družba je morala zapustiti Vodice, ne da bi bila videla Johanca; škoda, zakaj družba bi bila Johanca vzlic župnikovi navzočnosti malo bolj natančno ogledala. Na potu je družba pri neki ženi poizvedovala po Johanci. Ta žena je rekla, da je šla Johanca v Višnjo goro. Blagor Višnji gori, če bo zdaj Johanca tam delala svoje čudeže.

Čudežna „Johanca“ v Vodicih je vendar konečno razkrinkana in katoliški list „Slovenec“ z dne 25. t. m. sam svari ljudi, da naj nikar ne verujejo tej ženski, ki je toliko časa vodila ljudi za nos in kazala svoje okrvavljene prsi nebrojnim množicam ki so dohajale gledat ta „čudež“; sedaj pa se je izkazalo, da je bilo vse to napravljeno na sleparski način na račun našega lahkovernega ljudstva. Kako se bode sedaj opravičil vodiški župnik, ki je to sleparijo ščitil in to morda vedoma?

Moški pevski zbor Narodne čitalnice v Kranju priredi to nedeljo pešizlet v Škofjo Loko. Zbirališče na Savskem mostu ter skupni odhod točno ob 1. uri popoldan. V Škofji Loki je potem kratek oddih v gostilni Šibkapas. Vse p. n. gg. pevce kakor tudi vse cenjene prijatelje in podpornike pevskega zbora se uljudno vabi, da se tega pešizleta mnogobrojno udeleže. V slučaju zelo slabega vremena se izlet preloži na prihodnjo nedeljo.

Uljudna prošnja na c. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, oziroma na upraviteljstvo c. kr. državne ceste. Na vsaki strani državne ceste od Bekselna do železnega mosta se nahajajo v gotovi kratki razdalji obcestni kamni, takozvani cestni „konfini“. Vsi ti kamni se nahajajo večinoma v sredi obcestnega pešpota. Ker ta cesta ni razsvetljena, je v temni noči pod gostimi kostanji za vsakega pešca naravnost muka in tudi življenska nevarnost hoditi po ti cesti. Kajti ako greš po sredi ceste je nevarnost, da te povozi kak kolesar, ki vozi navadno brez luči, ali pa kak voznik, katerih je vedno polno, če pa kreneš na pešpot ob cesti, se pa na vsakih dvajset korakov prekobicuješ preko teh neznosnih cestnih konfinov. Ravno v četrtek se je neka gospa precej poškodovala na nogi, ko je padla čez ta preklani konfin. In koliko hudičev se v temni noči sliši na naslov gotovih faktorjev, ki pa večkrat niso naslovljeni na pravo adresno, zaradi teh kamnov. Obračamo se torej na merodajno oblast z uljudno prošnjo, da nemudoma poskrbi, da se te konfine škartira in enkrat za vselej odpravi. Več prizadetih.

Matura v Kranju. Dne 26. t. m. se je vršila na cesarja Franca Jožefa državni gimnaziji v Kranju ustna matura v jesenskem terminu. Komisiji je predsedoval gimnazijski ravnatelj gospod Ignacij Fajdiga. Zrelotni izpit so z ugodnim uspehom prestali tile peteri kandidati: Čtibor Bloudek iz Tacna pod Šmarno goro; Bogomir Deu iz Postojne; France Rožaj iz Žabukovca pri Grižah poleg Celja; Janez Triller iz Škofje Loke in Janez Zore iz Sv. Valburge pri Smledniku.

Vlak je povozil v petek ob pol 1. popoldne pri Kranju posestniku Oražnu 8 koštrunov, kateri so se pasli blizu železniškega tira. Ker so bili na ovinku, strojevodja ni mogel pravočasno vlaka ustaviti, tem manj, ker so koštruni preplašeni z vso hitrostjo drvili naravnost pod kolesa.

V pijanosti. Ko je večer zvečer peljal posestnik Peter Polajnar iz Kokre naložen voz na kolodvor ter dospel do mestne tehtnice v Kranju, je v pijanosti padel pod poz a imel še toliko sreče, da je odmaknil glavo ter ga je kolo poškodovalo le na licu.

„Slovenski Narod“ se dobiva odslej tudi že vsak večer v prodajalnah ge. M. Rant in pri g. A. Adamiču na Glavnem trgu, I. nadstropje.

Nezgoda. V sredo, dne 24. t. m., peljala sta se dva potnika iz mesta v Kranj na kolodvor. Na vozu sta imela tudi svoje vzorce v zabojih. Na klancu nad valjčnim mlinom se utrga pa zavora, kar je imelo za posledico, da je voz drvil z vso silo po klancu nizdol ter se slednjič prekucnil. Enemu potniku se je zlomila desna noga, drugi je pa dobil precej hude poškodbe na vratu.

Poskušen vlom. Minoli terek je poizkušal neznan zlikovec vlomiti v hišo g. Marije Česen. Prepodili so drznega vlomilca stanovalci, ki so slišali ropot ter šli gledati, kaj da je. V temni noči se je posrečilo neznanцу odnesti pete.

Šolske vesti. Za učiteljico v Zg. Tuhinju se imenuje Stefanija Šubert.

V **cestni okrajni odbor Škofja Loka** so bili dne 14. septembra t. l. izvoljeni odbornikom v občini Škofja Loka: Fran Kalan, posestnik v Škofji Loki; Stara Loka: Matevž Triler, posestnik v Beštru; Železniki in Sorica: Anton Frelj, župan v Sorici; Trata: Fran Uršič, župan v Hotavljah; Poljane — Javorje: Ignacij Čadež, župan v Srednji Vasi; Selce: Franc Prevc, posestnik na Studenem in Janez Rant v Dolenjivasi, Oslica: Valentin Frelj, župan v Sovodnju. Zminec in Sora: Fran Hribernik, posestnik v Puštalu.

Občni zbor slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem se vrši v nedeljo, dne 28. t. m. ob 10. dopoldne v Mestnem domu v Ljubljani. Dnevni red: 1. Volitev načelnika. 2. Volitev častnega člana. 3. Slučajnosti. K obilni udeležbi delegatev in gasilcev, ki naj pridejo v uniformi, vabi Zvezin odbor.

Strela je udarila v hlev posestnika Janeza Hubada v Zapogah 19. septembra ter omamila živino, ki pa je razun enega prešiča, katerega so morali takoj zaklati, kmalu prišla k sebi. Slučajno sta domača fanta, ki sta se v ravno tem času nahajala na hlevu, ostala popolnoma nepoškodovana.

Prstj odtrgalo je na žagi „Sodarske zadruga“ na Češnjici žagarju Jakobu Prevcu iz Studenega.

Toča je pobila 17. t. m. v vaseh Ravne, Torka in Zabrd. Ker leže te vasi od 1100 do 1300 m nad morsk. višino, so se nahajali še skoraj vsi poljski pridelki zunaj, katere je toča popolnoma uničila in spravila prizadete posestnike in njihove družine v naravnost obupen položaj.

Požar. 23. septembra začel je na dosedaj nepojasnen način goreti hlev Franceta Laniška v Senturški Gori. Ogenj se je tako hitro razširil, da je v kratkem času vpepelil hlev in pod z vsem gospodarskim orodjem in povzročil škode okoli 5000 K. Pogorela poslopja so bila zavarovana za 1400 K.

Nesreča. V torek, dne 16. septembra pon. je povozil vlak med postajama Otoče in Radovljico nekega moža. Pri njem so našli samo vojasko knjižnico, iz koje se je razvidelo, da mu je bilo ime Franc Justin in da je bil doma iz občine Besnica pri Kranju. Kako je zašel ob tem času na železniški tir, se ne ve, domneva se pa, da se je izvršil samomor.

Orožnova koča na Črni prsti se je zaprla 15. t. m. Ključji se dobe pri Mijo Groboteku v Bohinjski Bistrici.

Splašen konj. Dne 9. t. m. se je splašil na semnju na Zgor. Jeserskem konj nekemu posestniku. Konj je v diru podrl šotor neke prodajalke, ki je zadobila pri tem znatne poškodbe. Tudi kmet je padel z voza ter se lahko poškodoval.

Posebni nedeljski vlak na progi Ljubljana-Kranj. Ravnateljstvo c. kr. državne železnice v Trstu je obdržalo tudi v jesenski in zimski sezoni v prometu posebni nedeljski vlak, ki odhaja iz Ljubljane vsako nedeljo in vsak praznik ob 1. uri 55 minut z južnega kolodvora in vozi samo do Kranja. Vrača se ob 6. uri 14 minut iz Kranja in pride 7. uri zvečer v Ljubljano. Tudi letos nanovo vpeljalni brzovlak Jesenice-Ljubljana ostane v prometu in se je hitrost tega brzovlaka povečala tako, da bode vozil ta vlak iz Jesenic v Ljubljano le 1 uro 10 minut. Brzovlak odhaja iz Jesenic ob 4. uri 4 minut popoldne in pride v Ljubljano ob 5. uri 51 minut. Ta vlak ima zvezo z brzovlakom Trst, odnosno v Opatijo in Reko.

Slovensko planinsko društvo naznanja, da je zatvorilo do sedaj le sledeče planinske kočice: Vodnikovo kočico na Velepoltju, Triglavski dom na Kredarici, Orožnovo kočico pod Črno prstjo, Kamniško kočico na Kamniškem sedlu ter kočico na Veliki planini. Odprte in še vedno kot preje oskrbovane pa so še sledeče postojanke: Aljažev dom v Vratih, Zlatorog ob bohinjskem jezeru, Kadilnikova kočica na Golici ter Bistriška kočica. Turisti torej, ki bi želeli še to sezono preživeti nekaj lepih dni v naših planinah, naj izrabijo sedanjo lepo priliko svežega jesenskega vremena in posejijo to ali ono izmed navedenih še odprtih planinskih postojank ter se s tem jesenskim izletom oškodujejo in popravijo, kar jim je pokvarila slaba letošnja poletna sezona.

„Gledališko društvo“ na Jesenicah naznanja, da ponovi v nedeljo, 28. t. m. kot popoldansko predstavo „Angelo, tiran padovanski“, dramo v treh dejanjih (4 slikah). Dejanje se vrši za časa benečanskega depotstva nad Padovo. Začetek ob 3. uri, konec pa ob 5. uri popoldne.

Redek slučaj. Mlada doktorja Evgen in Olga pl. Fišer, otroka ekselence gospoda Maksa pl. Fišer, pravega ruskega državnega svetnika in posestnika vile „Sosnovke“ na Bledu, ki sta bila letos v marcu oba na isti dan promovirana za doktorja vsega zdravilstva na univerzi v Pragi, sta sedaj izdelala iste izpite tudi z odliko na univerzi v Odesi in si pridobila v sredo 17. t. m. še ruski doktorski diplom.

X. redni občni zbor akad. fer. društva „Prosvete“ se vrši z običajnim dnevnim redom dne 30. septembra 1913. ob 8. uri zvečer v Ljubljani pri „Novem Svetu.“ Pričakujemo obile udeležbe.

Prepustitev eraričnih avtomobilov v zasebno uporabo. C. in kr. vojno ministrstvo namerava, najbrž s 1. oktobrom 1913, nekaj eraričnih motornih

tovornih vlakov, pod gotovimi pogoji in proti plačevanju uporabne odškodnine v obrokih, prepustiti v zasebno uporabo. Po preteku — vobče — 8 let preide voz v lastnino zasebnega uporabjalca. Podrobni pogoji se morejo vpogledati pri c. in kr. intentanci 3. kora v Gradcu. En iztis je interesentom na vpogled tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Novi 20 kronski bankovci izidejo 29. t. m. in bodo imeli datum 2. januarja 1913. Sedanji 20kronski bankovci z datumom 2. januarja 1907 se bobo vzeli iz prometa in izgube zadnji dan 1. 1915. sploh svojo veljavo.

Imenovanje. Gozdni in domenski oskrbnik na Bledu Henrik Ribitsch je imenovan za gozdarja.

Pregledovanje konj. Glede na to, da se je uradno dognala pri mnogih konjih v političnih okrajih Kranj in Radovljica v tekočem letu smrkavost, ni izključno, da se še nahaja v teh okrajih kakšni smrkav konj. Da se morebitne slučaje smrkavosti razkrije, se morajo vsled razpisa c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 13. t. m. št. 24470 vsi konji političnega okraja Kranj vnovič preiskati po uradnem živinozdravniku. Zaukaže se zaradi tega v zmislu izvršitvenega ukaza k § 34 zakona z dne 6. avgusta 1909, da morajo vsi posestniki konj gotovo pripeljati svoje konje dne: 1. Občina Sv. Jošt, 2. oktobra ob 8. uri dopoldne v Rakovco. 2. Občina Stražišče, 2. oktobra ob pol 10. uri dopoldne v Stražišče. 3. Občina Mavčiče, 2. oktobra ob 2. uri popoldne v Praše. 4. Občina Smlednik, 3. oktobra ob 8. uri dopoldne v Sv. Valburgo ali ob 10. uri dopoldne v Trboje. 5. Občina Voglje, 3. oktobra ob 2. uri popoldne v Voglje. 6. Občina Hrastje, 3. oktobra ob 4. uri popoldne v Hrastje. 7. Občina Šenčur, 4. oktobra ob 8. uri dopoldne v Šenčur ali ob 10. uri dopoldne v Luže. 8. Občina Cerklje, 4. oktobra ob 2. uri popoldne v Cerklje. 9. Občina Kranj, 7. oktobra ob 8. uri dopoldne v Kranj. 10. Občina Predvor, 7. oktobra ob 10. uri dopoldne v Predvor ali ob 2. uri popoldne v Trstenik. 11. Občina Predoslje, 8. oktobra ob pol 9. uri dopoldne v Predoslje. 12. Občina Naklo, 8. oktobra ob 2. uri popoldne v Naklo. 13. Občina Kovor, 9. oktobra ob pol 9. uri dopoldne v Kovor. 14. Občina Tržič, 9. oktobra ob 10. uri dopoldne v Tržič. 15. Občina Sv. Ana, 9. oktobra ob pol 11. uri dopoldne v Tržič. 16. Občina Sv. Katarina, 9. oktobra ob 11. uri dopoldne v Tržič. 17. Občina Sv. Križ, 9. oktobra ob pol 3. uri popoldne v Sv. Križ. 18. Občina Staraloka, 10. oktobra ob 7. uri zjutraj v Škofjoloko. 19. Občina Zminec, 10. oktobra ob 10. uri dopoldne v Škofjoloko. 20. Občina Sora, 10. oktobra ob pol 3. uri popoldne v Soro. 21. Občina Škofjaloka, 11. oktobra ob 7. uri zjutraj v Škofjo Loko. 22. Občina Oselica, 11. oktobra ob 10. uri dopoldne v Trbijo. 22. Občina Trata, 11. oktobra ob 11. uri dopoldne v Gorenjovas. 24. Občina Poljane, 11. oktobra ob pol 3. uri popoldne v Poljane. 25. Občina Javorje, 11. oktobra ob pol 4. uri popoldne v Poljane. 26. Občina Selce, 14. oktobra ob 8. uri dopoldne v Selce. 27. Občina Železniki, 14. oktobra ob 11. uri dopoldne v Železnike. 28. Občina Sorica, 14. oktobra ob 2. uri popoldne v Zalilog na oni prostor kakor zadnjič k živinozdravniški preiskavi. Ako bi kateri posestnik ne pripeljal navedenega dne ob določeni uri na določeni prostor svojih konj k preiskavi, bode v zmislu § 64 zakona o živinskih kugah kaznovan z zaporom do 3. mesecev ali z denarno globo do 1000 kron, njegovi konji pa se bodo preiskali drugikrat na njegove stroške.

Premovanje goveje živine. Deželni odbor priredi letos meseca oktobra premovanje goveje živine v sledečih krajih: Dne 8. oktobra v Smartnem pri Litiji, dne 9. oktobra v Lukovici, dne 13. oktobra v Smartnem pri Kranju, dne 13. oktobra v Senočeh na Krasu, dne 14. oktobra v Horjulu, dne 15. oktobra v Lescah dne 16. oktobra v Kostanjevici, dne 18. oktobra v Velikih Laščah, dne 20. oktobra v Žužemberku. Premovanje se prične vsakokrat ob 10. uri dopoldne. Premovali se bodo biki, krave s teleti in brez telet ter lepe telice. Za vsako goved, ki se pripelje k premovanju je imeti seboj živinski potni list. Koder se vodijo rodovniki in zapisniki poizkušne molže, je prinesiti seboj tudi zapiske iz rodovnika in zapisnike o poizkušnji molži. K premovanju prignana živina mora biti točno ob določeni uri na premovalnem prostoru, ker bi se sicer na prepozno prignane živali ne moglo ozira jemati. Živina mora biti dobro osnažena ter krave zjutraj pomolzene, ker bi se sicer od prem. a. ja izključile. Premovanja se lahko udeleži vsak živinorejec iz občin bližnje okolice, kateri je lastnik najmanj pol leta k premovanju pripeljane živine. Prednost pri premovanju ima pašna živina, ki ima seboj izpiske iz rodovnika ter zapisnika o poizkušnji molži. Vsak živinorejec more dobiti le po eno premijo za vsako vrsto razstavljenih živali. Poleg premij se bodo delile tudi diplome onim živinorejcem, ki razstavijo v posameznih vrstah po več lepih živali.

Kranjsko okrajno glavarstvo razglša sledeče: Ker se je opazilo, da se po gozdih naše dežele pobira seme jelovega drevja (smrečno, jelčno, mecesno, borovo seme) v trgovske namene brez ozira na prirodno vsemenitev gozdov, deloma pa tudi na neupravičen način, zatorej

c. kr. deželna vlada opozarja občinstvo na to, da takšen način izkoriščanja gozdov s časoma škoduje gozdnim lesoreji in, ako se izvršuje v tujih gozdech brez pritrditve gozdnega lastnika, utemeljuje po § 62 gozdnega zakona z dne 3. decembra 1852. leta, dež. zak. st. 250, prestopok, ki ga je kaznovati po § 60 istega zakona, v kolikor ne nastopijo občni kazenski predpisi, v svojem gozdu pa je omejeno, oziroma prepovedano po določilih § 4 gozdnega zakona, oziroma po § 5 ministrskega ukaza z dne 3. julija 1872. l., dež. zak. št. 39. Pozivajo se torej gozdni organi, občinski predstojniki in c. kr. žandarmarija, da vsako takšno gozdno poškodbo, ki jim pride do znanja, bodisi da jo store gozdni posestniki sami ali pa tuji ljudje, kakor druge prestopke gozdnega zakona takoj naznanijo političnemu okrajnemu oblastvu, ki bode zoper storivce postopalo po določilih gozdnega zakona, eventualno če se je storil način, ki ga je kaznovati po občnem kazenskem zakonu, to naznanilo pristojnemu kazenskemu sodišču.

Književnost.

Novi zvuci. (Treća knjiga pjesama „Posivi.“ Treće poprujeno izdanje. Rudolfa Franjin Magier. 1912. Hrvatskemu književniku i esteticaru prof. I. V. Periću posvećeno. Pesmi so radeljene v tri oddelke, ki imajo tele naslove: Moj svijet (str. 5—30), Ideali (33—58), Pjesme različne (61—86), Epigrami (95—125). Magierove pesmi so hrepenenje za ideali, za tihimi spomini. Njemu je pesem večni vzdih boli, pa nam kaže, da mu duša še ni potrta, ampak zanosna, mlada, da njena krila niso zlomljena, njegova pesem pozdravlja beli dan. Magierov pesimizem ne gre do ekstreme. Pesniška duša mu krepe valovi svetlobo, tako da se mu more odtrgati iz oblasti mračne tmine. Tako je njegov pesimizem izraz obče narodne bolesti in to je naravno. Želeti bi bilo, da bi se mogla tudi na enak način narodova duša rešiti in odtrgati. Magier opeva pod zaglavjem „Moj svijet“ prelepe spomine iz srečnega svojega rodbinskega življenja, v pesmih pod naslovom „Ideali“ poje rodoljubne pesmi in postavlja spomnike mrtvim in živim narodnjim odličnjakom, oddelek „Pjesmi različne“ prinaša pesmotvore pisane vsebine, lahke dikcije in gladkega sloga. „Epigrami“ pričajo, da zna z globokim čuvstvom družiti resne misli. Zbirko prav toplo priporočamo.

Zahvala.

Podpisano vodstvo izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem onim, ki so kakorkoli pripomogli, da je 25-letni jubilej obstanka Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev dne 6. in 7. septembra t. l. v Ljubljani uspel tako lepo.

Prav posebno se zahvaljuje pripravljalnemu odboru na čelu mu častni predsednik preblagorodni g. dr. Ivan Tavčar, župan ljubljanski in predsednik tovariš Jakob Dimnik in vsem članom odsekov, posebno načelniku stanovanjskega in banketnega odseka, marljivemu tovarišu Lud. Dermelju, za obilni trud, ki so ga imeli s pripravami za Zavezino petindvajsetletnico; tovarišema Engelbertu Ganglu za krasni slavnostni govor in Bohdan Skali za njegovo izbornost in temeljito poročilo; vsem navdušenim govornikom, ki so pozdravljali narodno napredno učiteljstvo na slavnostnem zborovanju; tovarišu Fran Moroltu za veliki trud in spretno vodstvo tako lepo uspelega jubilejskega koncerta, vsem damam pevkam in gospodom pevcem, prav posebno solistom, izborni koncertni pevki gospej Costaperaria-Devovi, koncertnemu pianistu in glasbenemu učitelju gospodu Ant. Trostu in njegovemu bratu Ivan Trostu, gojencu c. kr. akademije za glasbo in uprizarjačo umetnost, za krasna izvajanja; vsem onim posameznikom in mnogoštevilnim korporacijam, ki so brzojavnim ali pismenom potom pozdravili naš shod; vsem onim dragim in milim gostom neučiteljem, ki so prihтели na naše slavje, in sploh vsem udeležencem, posebno slovan. bratom tovarišem, ki so pripomogli, da je nastopila Zaveza tako impozantno.

Iskreno zahvalo in priznanje izrekamo gđc. Jer. Zemljanovi, ki je priredila z gojenkami iz kuharskega tečajja lep in izboren banket, kakor tudi vsem onim gospodičnam tovarišicam, ki so s toliko ljubeznjivostjo in požrtvovalnostjo stregle pri banketu. Zahvaljujemo se cenjenemu orkestru Sokola Ljubljani I., ki je zelo dobro in marljivo igral pri banketu.

Presrečna hvala tudi vsemu narodno-naprednemu meščanstvu ljubljanskemu na blagohotnosti, s katero so spremljali slovansko učiteljstvo one dni v beli naši Ljubljani.

Vodstvo Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

V Ljubljani, dne 18. avgusta 1913.

Tajnik:
Vilibald Rus.

Predsednik:
L. Jelenc.

Gospodična Katinka Jugović

141 izprašana učiteljica 2-2

prične s 1. oktobrom t. l. s podučevanjem

francoščine, laščine in nemščine,

event. v kurzih po 2 do 5 oseb.

Podučuje tudi

glasovir in petje.

Pisarna za urejevanje splošnih
gospodarskih zadev

J. Rozman :: Kranj

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarno-varno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami in podjetji: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komercijelne zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago. 120 52-6

Trgovske zavitke!

Priporoča
Tiskarna „Sava“ v Kranju.

Prostovoljna prodaja.

Proda se
**hiša, pod, hlev, vrt s sadnim drevjem,
dve njivi in dva gozda.**

142 2-2

Tozadevna prodaja se vrši

v nedeljo, dne 28. sept. t. l., ob 2. uri pop. pri lastniku Mihi Groše v Vogljah št. 25 (Gorenjsko).

Kupec dobi lahko tudi več skupaj ležečega polja in gozdov.

Priložnostni nakup!

Ugodni plačilni pogoji!

Krepkega

učenca

ki ima vsaj dva razreda kake srednje šole

**sprejme takoj
veletrgovina v Kranju.**

Vpraša naj se v upravnistvu „Sava“ v Kranju.

Denarja ni!

draginja je vedno večja, zaslužek pa majhen. Ako hočete z malim trudom **gotovo 10 do 20 K na dan zaslužiti**, pošljite za pojasnilo v pismu znamko za 10 vin. in svoj
136 natančen naslov na: 6-3

Josip Batič

Ilirska Bistrica št. 22, Kranjsko.

Šolske knjige

ter vse druge

138-3

šolske potrebščine

priporoča po najugodnejših cenah

Anton Adamič v Kranju.

Ideal gospodinje

je

Singer šivalni stroj

Dobivajo se v vseh prodajalnah, ki imajo poleg stojčce
S-izvesek ali po naših potnikih.

Singer Co. deln. družba šivalnih strojev
Kranj, Glavni trg št. 119.

75 19-11

Kupovalci! Nakupimo svoje potrebščine pri **Osvald Dobeicu** v Kranju na Glavnem trgu (pri Krisperju),

kajti ondi se dobijo raznovrstne suhe in oljnate barve, firnež, terpentini, lake vseh vrst, čopiči, krtače, otepači, ročne torbice, sesalke za otroke, predvratne slame, pipe i. t. d. Velika zaloga stekla, kakor steklenic, vrčev za vino, vodo in pivo, žepnih steklenic, kozarcev, solnic, steklenih skled in krožnikov, križev brez in s pokrivalom, stoječih, visečih, stenskih in hlevskih svetilk, svečnikov, belih in zelenih senčnikov, krogelj, likerjev in vinskih servic, vpletenih steklenic vseh velikosti i. t. d. Nadalje različnega porcelana, kakor umivalne, jedilne, čajne in kavine oprave v vseh barvah, robatih in gladkih skled, belih, pisanih in stenskih krožnikov vse velikosti, šalic za kavo, mleko in juho, loncev za juho, skledice za omako, posodice za jajca, kavnihi strojev, loncev, brez in z napisom, pljuvalnikov, vrčev za mleko, kavo in čaj, vžigalnikov, ročnih svečnikov, vaz za cvetlice, posodice za zobotrebce, kropivnikov, vse vrst prstenih skled, krožnikov, etažer, šalic i. t. d. Velika izber kuhinjske posode, emajliranih skled, loncev, kastrolc, mlečnih ponev v modri in rujavi barvi, mlečnih in petrolejskih kangel, pekve, ponovk, zajemalk, belih in medenih korcev, pocinjanih skled za mešanje vse velikosti, belih loncev za perilo, aluminijum posode, vseh vrst tac, žetarov, cedilnikov za mleko, juho in čaj, pokrovk, modlov za torte, lijakov, lesenih in emajliranih solnic, likalnikov, mlinčkov za poper in kavo, požigalnikov za kavo, smetišnice, modrih in rujavih škafov za vodo, emajlirane umivalne oprave ter različnih umivalnih miz, strojev za meso in 93 mandeljne, lite železne posode, žičnikov in žice, beštaka, kakor vilce, noži žlice i. t. d. 29-16

Vsi predmeti se prodajajo po najnižjih cenah. Gostilničarji in neveste imajo posebne cene.

Na prodaj je tudi še malo rabljen **Singerjev šivalni stroj** za polovično ceno.

Razglednice iz Kranja po 2 vin. Postrežba točna in solidna.

Največja slovenska hranilnica!

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LJUBLJANI, PREŠERNOVA ULICA ŠT. 3.

12-7

Vloge obrestuje po

4 1/2 %

Denarnega prometa do konca leta 1912

vlog

rezervnega zaklada

660 milijonov kron,

42 milijonov kron,

1 mil. 330 tisoč K.

Vloge obrestuje po

4 1/2 %

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

KOLESARJI, zahtevajte

v lastnem interesu nemudoma **brezplačno in poštine** prosto prvi slovenski pravkar izišli

bogato ilustrovani cenik 1913
za kolesa in posamezne dele.

Poglejte pa pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo **prvovrstno blago po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.** 108 10-30

Karel Čamernik & Ko., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12, specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehanična delavnica in garaža.

Spominjajte se Ciril-Metodove družbe!

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzacker

konc. zobotehnik

v Kranju

16 52-40

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne, izven velikih praznikov na razpolago.

Vinska veletrgovina Rudolf Kokalj, Kranj

17-40

Priporočam svoja
izvrstna, **zajamčeno pristna**
dolenjska, metliška, štajerska in istrijska

vina

v sodih in steklenicah

Zaloga najfinejših tu- in inozemskih šampanjcev, stekleničnih vin in mineralnih voda.

Veletrgovina
A. Adamič
v Kranju

priporoča

galanterijsko, norimberško in modno blago, perilo in pletenine, klobuke, čepice.

Damske pasove.

Velika zaloga **otročjih vozičkov** in potovalnih kovčkov po tovarniški ceni.

Lastna vrvarna v Ljubljani.

M. Rant - Kranj

trgovina s **špecerijskim in galanterijskim blagom**

Priložnostni nakup otroških vozičkov.
Najraznovstnejše špecerijsko blago.

Nakup suhih gob in deželnih prideikov.

Kolodvorska restavracija
priporoča

vedno sveže Budjeviško pivo
ter **pristna vina in dobro kuhinjo**

Krasen senčnat vrt

4 52-40

18-40

Eternit

najboljše strešno kritje
prodaja najceneje tvrdka

Merkur, Peter Majdič, Kranj

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega davka.

4 3 / 4 0 / 0

brez odbitka rentnega davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7-40

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52-40

Tovarna: **Ig. Fock, Kranj**

MILO z znamko Solnce.

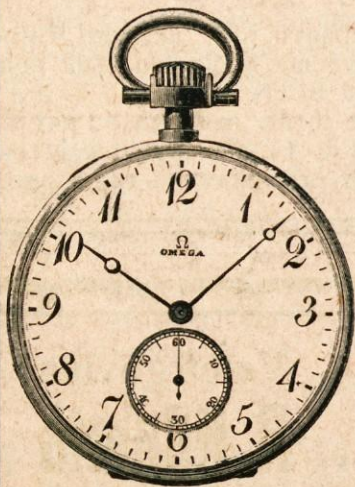
najizborneje in današnjim cenam primerno **najceneje**

zato najbolji **nadomestek** vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črno marmorirano Eschweger milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila. **Stearinske sveče. Kolomaz.**

14-30

Rudolf Rus

urar v Kranju poleg lekarne

Največja zaloga

ur, zlatnine in srebrnine

Priporoča se sl. občinstvu v nakup

gramofonov
in optičnega blaga.

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Tiskarna „Sava“ v Kranju

Vizitke, poročna naznanila, pisma, zavitke, račune, bolete, cirkularji, letake, vabila, lepake, posmrtnice,

jukste, trgovske karte, knjige v vseh velikostih, troškovniki, brošure, časopisi in sploh vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela v eni ali več barvah izvršuje v najelegantnejši obliki, hitro in najcenejše.

Nakup suhih jedilnih gob po najvišji dnevni ceni.

Veletrgovina **J. & A. Majdič** Kranj

Deženi pridelki, špecerijsko blago.

Priznано najboljši dalmatinski portland cement **„Salona“** za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

12-01

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju poprej C. Pleiweiss

10-40

priporoča svojo bogato zalogo vedno najnovjšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

poletno sezijo

bogato izbiro oblek za moške in ženske.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13-40

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.